lindhorst | *Notitie*
HUISVESTINGSADVISEURS

Project	Borger-Odoorn, Gemeentehuis
Betreft	Discussienota Raadzaal
Datum	17 januari 2022
Kenmerk	Raadzaal 220117

1. Inleiding

Er wordt in de komende maanden een ruimtelijk functioneel programma van eisen (RfPvE) gemaakt voor het gemeentehuis in Exloo. Ook de raadzaal zal daar onderdeel van uitmaken. Om die reden willen we samen met een vertegenwoordiging van de gemeenteraad in gesprek over de eisen die moeten worden gesteld aan de nieuwe raadzaal.
Het gesprek met de werkgroep Gemeenteraad willen we voeren in 2 stappen. In de eerste plaats een discussie met elkaar over de behoefte. Deze notitie is de leidraad voor die discussie. Aansluitend stelt LindHorst een concept tekst op die onderdeel wordt van het RfPvE Gemeentehuis. Deze concept tekst zal dan in een 2e bijeenkomst worden besproken.
1e bijeenkomst (24 januari, 18.30 uur): discussienota bespreken
2e bijeenkomst ((28 februari, 18.30 uur): concept tekst programma van eisen bespreken

De huidige raadzaal van de gemeente Borger-Odoorn is te klein. Een situatie die eigenlijk al bij de nieuwbouw is ontstaan. De huidige situatie, waarbij de onderlinge werkplekafstand eigenlijk groter moet worden en de ventilatie verbeterd, brengt met zich mee dat de discussie is gestart over de wenselijke toekomstige situatie. Vragen die daarbij van belang zijn:

- Welke opstelling van de raadzetels heeft de voorkeur?
- Welke aanvullende faciliteiten zijn nodig voor een goed functionerende raadsvergadering?
- Moet de raadzaal onderdeel zijn van de centrale huisvesting, of kan dit ook op een andere plaats in Exloo of de gemeente?
- Kan of moet de raadzaal ook een multifunctioneel gebruik krijgen? Aan welke functies wordt dan gedacht?
- Is het multifunctionele karakter van de raadzaal dan ook de basis voor het ‘Huis van de Gemeenschap’?

In deze discussienota wordt een aantal onderwerpen toegelicht als inleiding voor een discussie over aspecten die van belang zijn voor de lay-out van de raadzaal. Antwoorden op vragen die van belang zijn om een programma van eisen voor een nieuwe Raadzaal op te stellen.
Voorbeelden van raadzalen elders in het land, zie bijlage 1.

2. Hoe ziet de raadzaal eruit?

Opstelling
Voor de opstelling van de raadszetels zijn verschillende mogelijkheden:

- Lagerhuis opstelling (2 dubbele rijen recht tegenover elkaar)
- Dubbele ronde of ovale opstelling (2e rij iets hoger zetten)
- Enkele ronde opstelling

Inrichting

- 21 plekken voor raadsleden
- 2 plekken voor de voorzitter en de griffier
- 5 voor de College
- 2 plekken voor griffieondersteuning (bodes)
- 3 plekken voor persvertegenwoordigers
- 2 spreekgestoeltes
- Interrupties vanaf de zitplek, of anders extra staande spreekmicrofoons

Voorzieningen – technisch

- Streaming beeld en geluid
- Audio visuele voorzieningen (videowall en eventueel kleinere schermen)
- Voorzieningen devices in meubel
-

Kenmerken en situering

- Flexibele inrichting
- Ruimtelijke opstelling functies
- Open en uitnodigend
- Zichtbaarheid
- Vindbaarheid

3. Aanvullende faciliteiten Raadsvergaderingen

Rekening houden met 40 zitplekken voor **bezoekers** in het basisplan. Eventuele uitbreidbaarheid is wenselijk voor speciale vergaderingen. De opstelling van de bezoekers zodanig dat de privacy voor de raadsleden is gegarandeerd en meekijken op devices niet mogelijk is.
Relatie met **werkcafé** voor de informele contacten voor, tijdens en na vergaderingen en tijdens de schorsingen.
Bijkomende **vergaderruimten** waar fracties zich kunnen terugtrekken tijdens schorsingen. Hier kunnen ook fractievergaderingen plaatsvinden, zodat er een directe relatie met buiten is.
Eventueel is een **leeskamer** nodig voor de raadsleden. Deze ruimte is te allen tijde bereikbaar, ook in de avonduren en in de weekenden. In de kleine ruimte rekening houden met een pantry met koffie- en theevoorzieningen.

4. Raadzaal centraal of decentraal situeren

In sommige gemeentehuizen is de raadzaal het hart van de gemeentelijke organisatie en daardoor centraal gelegen. Over het algemeen leidt dat tot een directe relatie tussen de centrale entreehal en de raadzaal. Bezoekers wordt niets in de weg gelegd om naar binnen te gaan. Er zijn dan nauwelijks veiligheidsbegrenzingen.

Als de raadzaal het hart van het gebouw is, dan kan het ook snel een grote kille doodse ruimte worden die vooral niet wordt gebruikt. Dat leidt dan direct tot de vraag of een centrale ligging wel wenselijk is, als de functie raadzaal beperkend werkt op een breder gebruik.

Voor zichtbaarheid en bereikbaarheid is een minder centrale ligging van de raadzaal soms beter. Toegankelijk en laagdrempelig wordt door verschillende partijen soms belangrijker gevonden. Naar de burger toekomen is dan de meest uiterste vorm hierbij. Raadsvergaderingen in dorpshuizen of in grote scholen behoort dan tot de mogelijkheden.

Steeds wisselende locaties vereist wel een flexibele inrichting van de raadzaal. Verder moeten ook de benodigde technische voorzieningen flexibel zijn.

5. Multifunctioneel gebruik

Nieuwe raadzalen worden tegenwoordig nog zelden alleen als vergaderruimten voor gemeenteraden ontworpen. Een flexibele inrichting is dan veelal wel de voorwaarde om een breder gebruik mogelijk te maken. In sommige gevallen is de andere functie zelfs leidend en wordt de functie raadsvergaderingen daar aan toegevoegd.
Het gemeentehuis van Coevorden is daar een mooi voorbeeld van. In de basis een theaterzaal met professionele geluid-,licht-, videovoorzieningen, maar de ruimte wordt daarnaast ook voor raadsvergaderingen gebruik (zie bijlage 1).

Om een multifunctioneel gebruik mogelijk te maken is het van belang dat vanaf het moment dat de raadzaal wordt ingericht, de andere functies bekend zijn. Dit geldt ook voor de combinatie van trouwzaal en raadzaal.

Uiteindelijk is de vraag:
Primair als raadzaal en secundair voor andere functies?
Of, gelijkwaardigheid raadzaal en andere functies als dit de bruikbaarheid ten goede komt?

6. Huis van de Gemeenschap

Gemeentehuis en raadzaal zijn zo nu en dan al termen uit vroegere tijden. Tegenwoordig gaat het over Huis van de Democratie of Huis van de Gemeenschap. Een waardevolle toevoeging als de nieuwe benamingen ook inhoud krijgen. De nieuwe namen zijn ook het antwoord op het soms wat stoffige imago van de functies. Hoe brengen we meer dynamiek in het gemeentehuis en hoe verlagen we de drempel die door sommigen nog wordt ervaren?
De inwoners komen minder voor officiële documenten naar het gemeentehuis. Hoe kan het gemeentehuis in de toekomst worden 'gedeeld' met de inwoners.
Het 'Gemeenschapshuis' kent bij Wikipedia een breed kader aan beschrijvingen. Het wordt echter vooral gebruikt voor voorzieningen waar een multifunctioneel gebruik de basis is.

Door een nieuw kantoorconcept te ontwikkelen, zal naar verwachting ook restruimte ontstaan als het aantal werkplekken wordt verlaagd als gevolg van hybride werken. Dat geeft de kans om andere functies naar binnen te halen. Dit kunnen permanente functies zijn als het gaat om organisaties die nu elders zijn gehuisvest. Het kunnen ook incidentele bijeenkomsten zijn.
De volgende activiteiten kunnen het Huis van de Gemeenschap' vorm geven:

- Permanente verhuring aan organisaties die aan de gemeentelijke organisatie zijn gelieerd en/of publiek trekken.
- Incidentele bijeenkomsten, zoals voorstellingen, presentaties en/of vergaderingen. Dit kan dan in ruimten die vrij zijn gekomen of in ruimten die kunnen worden gedeeld met de gemeente.
- Gezamenlijk gebruik van voorzieningen. Bijvoorbeeld een werkcafé kan overdag ook worden gebruikt door externen. Het kan gaan om zakelijke contacten die een afspraak hebben met de gemeentelijke medewerkers, maar ook ondernemers uit de gemeente zijn er welkom om te werken en informeel te overleggen.

7. Overige

Trouwen in het gemeentehuis
Er kan op vele plaatsen in de gemeente worden getrouwd, ook in het gemeentehuis. Voor grotere bijeenkomsten wordt nu de raadzaal ook gebruikt. Dit heeft consequenties voor de inrichting van de raadzaal.

Veiligheid
De vrije toegankelijkheid van het gemeentehuis blijft vaak beperkt tot de centrale hal en publieksbalies. Veiligheid en privacy zijn belangrijke aspecten. Desondanks zien we wel ontwikkelingen waarbij er een soort semi-openbaar gebied wordt gecreëerd waarbij bezoekers ook een paar aanpalende ruimten en functies eenvoudig kunnen bereiken. Een mooi voorbeeld is dan het werkcafé als daar een 'gemengd gebruik' wordt toegestaan. Meer openheid past bij een ontwikkeling naar Huis van de Gemeenschap.

Griffie
Wat is de wenselijke situering van de Griffie in het gemeentehuis? Bereikbaarheid voor raadsleden is van belang. Dat zou kunnen betekenen dat een plek nabij de centrale entreehal of de raadzaal belangrijk is. Daarnaast heeft de Griffie ook regelmatig overleg met B&W.
Wat is de belangrijkste functionele relatie van de Griffie?

Jan Drogt
senior adviseur

Bijlage
1. Voorbeelden raadzalen elders in het land